

Sumarul studiilor

AGNIESZKA BARSZCZEWSKA: PROBLEMA IDENTITĂȚII LA CEANGĂII DIN MOLDOVA (1860–1916): FACTORI POLITICI. Autoarea de origine poloneză, abordează printr-o lentilă istorică factorii politici care au influențat identitatea ceangăilor moldoveni. Sursa de bază a studiului o constituie munca de documentare din Arhivele Secrete ale Vaticanului (*Archivio Segreto Vaticano*) respectiv Sfânta Congregație a Evanghelizării (*Archivio Storico della Congregazione per l'Evangelizzazione dei Popoli*), documente care lipseau până acuma din prisma de cercetare a ceangăilor. În studiul ei autoarea pune accent pe factorii de natură politică din perioada 1860 și 1916 care au jucat un rol în formarea identității ceangăilor moldoveni. Concluzia importantă a studiului relevă cum că Vaticanul îngrijorat de propria influență politică într-o țară ortodoxă ca România, cu toate că cunoștea necesitățile propriilor credincioși, acceptând condițiile guvernului român, și prin acțiunile de răspîndire a catolicismului printre români ortocși, a contribuit în sfârșit la procesul de contopire lingvistică, culturală și religioasă a populației de ceangăi și români.

TÁNCZOS VILMOS: CU RAPORTORUL CONSILIULUI EUROPEI LA CEANGĂII DIN MOLDOVA. *Notițele unui drum în Moldova. 5-8. sept. 2000.* În anii 1990 instituțiile oficiale ale statului și biserica catolică din Moldova a comis o succesiune de violare de drepturi în rândul ceangăilor din Moldova. Putem aminti aici manipulările recensămintelor sau interzicerea predării limbii maghiare în școli. Asociația Ceangailor Maghiari din Moldova a protestat împotriva acestora atât în foruri române cât și internaționale. Au fost publicate câteva articole despre asimilarea violentă în ziarele Vest Europene. Consiliul European și FUEV (Uniunea Federativă a Populațiilor Europene) în iulie 1999 împreună au trimis o comisie de investigare pentru a examina situația ceangăilor din Moldova. Autorul a luat parte ca expert în această investigare, iar studiul a fost scris în urma acestor experiențe.

PETI LEHEL: FORME DE VIAȚĂ TRANSNAȚIONALE ȘI SECTELE. DESPRE POSIBILITĂȚILE DE INTERPRETARE A NOILOR FENOMENE RELIGIOASE ÎN SATELE CEANGĂILOR MOLDOVENI. Acest studiu își propune să analizeze fenomenul de modernizare a satelor ceangăilor moldoveni din perspectiva religiozității. Interpretează de asemenea, cele mai semnificative schimbări în formele de viață și de religiozitate tradițională, alterarea valorilor centrale, tendințele de secularizare și apariția sectarianismului. Autorul susține că experiența religioasă se exilează din sfera de legitimitate a comunității și a (Bisericii), așa încât individualizarea experienței religioase conduce la pluralizarea viziunilor despre lume. Graduala impersonalizare a controlului social, schimbarea normelor care afectează viața de zi cu zi, destabilizarea rolului valorilor religioase, individualizarea comunității, în fond efectele transformatoare ale modernizării pe societate, împiedică biserica romano-catolică să integreze în continuare toată populația satelor de ceangăi, care în număr din ce în ce mai semnificativ aderă la noi învățături, acestea oferind o viziune mai actualizată asupra lumii, precum și noi seturi de norme comunitare/religioase. Autorul susține că

sectarianismul este parte a strategiilor de modernizare, și că ca consecință a a formelor de viață transnaționale sectele au devenit, parte a mobilității sociale.

MEINOLF ARENS: UN GRUP ETNIC ÎN CÂMPUL DE TENSIUNE A POLITICILOR DEMOGRAFICE TOTALITARE. CEANGĂII/UNGURII MOLDOVENI ÎN CONTEXTUL RELAȚIILOR ROMÂNÓ-UNGARO-GERMANE (1944). Potrivit cercetătorului muenchenez istoria ceangăilor moldoveni a fost mai profund influențată de marile evenimente istorice europene, decât se bănuia mai devreme. Trebuie observat de exemplu rolul lor în spațiul definit pentru ei de cele două regimuri totalitare ale secolului 20. Evenimentul cheie de pe partea maghiară o constituie proiectul de „repatriere” din vara anului 1944, proiect care ulterior a eșuat. Exemplul istoric ne arată clar pozițiile ideologice ale guvernului ungar și cel român, respectiv rolul Germaniei hitleriste, referitor la cazul etnicilor ceangăi.

ILYÉS SÁNDOR: IMAGINEA CEANGĂILOR ÎN PRESA ARDELEANĂ MAGHIARĂ LA ÎNCEPUT DE MILENIU. Studiul de față încearcă o interpretare a discursului despre ceangăii din Moldova dintr-un anumit punct de vedere și se bazează pe un anumit corpus de texte. La începutul noului mileniu presa maghiară din Transilvania a considerat situația ceangăilor ca o tematică principală, având drept urmare un proces de colonializare narativă a acestora. După modelul națiunii culturale, ceangăii au devenit o parte integrantă a națiunii maghiare, fiind reprezentați ca grupul cel mai defavorizat, un adevărat simbol al sorții naționale.

KINDA ISTVÁN: OBICEIURI DE PEDEPSIRE A CEANGĂILOR MOLDOVENI. În cadrul prezentului studiu dorim să prezentăm sistemul pedepselor folosite în satele ceangăilor moldoveni. Prin compararea exemplelor vest-europene, secuiești, și a ceangăilor, o să accentuăm aspectul unitar și paneuropean al obiceiurilor de pedepsire a iluminismului și a modernității. Prezentând cele mai specifice pedepse la ceangăi subliniem formele arhaice de restabilire a armoniei, de suprimare a devianțelor, în fond rădăcinile cultural-istorice a formelor de restabilire a ordinii. Acest segment al culturii ceangăilor moldoveni relevă practici sociale tipice precum sancțiunile, și răzbunarea socială în sfera cutumei.

IANCU LAURA: OBICEIURI CALENDARISTICE ÎNTRU-N SAT MOLDOVEAN (MAGYARFALU)*. Autoarea își propune să descrie obiceiurile calendaristice ale unui sat ceangău din Moldova. În analiza ei motivul central o constituie obiceiurile ca instrumente de organizare, păstrare, sistematizare, funcționare a informațiilor culturale în viața cotidiană a comunității. Autoarea crede deopotrivă că obiceiurile comunității de ceangăi maghiari din Moldova denotă mai mult, și anume specificul etnic al culturii locale, iar aceste obiceiuri „etnice” pot fi considerate trăsături distinctive ale culturii respective. Sistemul de obiceiuri interpretat în acest mod, pe plan formal diferențiază comunitățile spre exterior, iar pe planul conținutului spre interior, oferind un model unic de orientare pentru cei din interiorul comunității. În sfârșit obiceiurile înglobează totalitatea vieții, a comunității (*individul–semenul–mortul și Dumnezeul*) și cele trei ipostaze ale timpului (*trecurt–prezent–viitor*). Autoarea aduce date recente pentru a-și susține punctele teoretice.

* Prezentul studiu este o formă prescurtată a disertației susținute la Catedra de Antropologie Culturală și Etnografie al Universității din Szeged. Cercetarea a fost susținută de M.T.A. (Academia Maghiară de Științe) Centrul de Cercetare a Minorităților, respectiv de numărul 68325 din OTKA.